

Kmečka trgovina

Slinavka in parkljevka v naših krajih

Slinavka in parkljevka je še vedno precej razširjena po Sloveniji. Iz najnovejšega izkaza živalskih kužnih bolezni razvidimo, da so na bivšem Stajerskem še tle kraji okuženi po tej bolezni: Okraj Brežice: Stara vas, Osredok, Pesje; okraj Konjice: Slov. Konjice; okraj Lendava: Beltinci, Gor. in Srednja Bistrica, Kollitje, Gornji Lakoš, Radmožanci, Melinci, Odranci, Nedeljica; okraj Ljutomer: Zepovci, Cven, Mota, Krapje, Pristava, Sevščak; okraj Maribor desni breg: Bobova, Pivola, Rogoza, Sp. Hoče; okraj Murska Sobota: Krog in Rakičan; okraj Ptuj: Gomila, Jastrebc, Obrež, Središče ob Dravi; okraj Slovenj Gradec: Kamovo; okraj Smarje pri Jelšah: Imeno, Sedlarjevo, Gričice, Kačji dol, Jazbine, Kartince, Senovica, Sv. Tomaž, škofija.

Živalski sejmi v Mariboru zopet dovoljeni

Ker je slinavka in parkljevka v mestu Mariboru in v bližnji okolici prenehala, se živalski sejmi v Mariboru zopet otvorijo. Prvi živalski sejem je bil v torek, 13. decembra, svinjski sejem pa bo v petek, dne 16. decembra.

Jabolka se dražijo

Malo je še sadjarjev, ki bi imeli v shrambi jabolka za prodajo. Tisti, ki jih še imajo, jih bodo lahko prodali po primerni ceni. Na naših tržiščih je namreč začelo primanjkovati jabolka ter je sedaj veliko povpraševanje po njih. Tako se prodajo sedaj v Beogradu jabolka po 5 do 6 din kg.

Goveja živina

Sedaj veljajo za živino naslednje cene, dosežene na zadnjih sejmih: Ptuj: voli 4—5 din, krave 2—3 din, bik 3.25—4.50 din, junci 3—4 din, telce 3.50—4.75 din za kg žive teže. — Kamnik: voli 5.50, 5 in 4 din, telce 5.50, 5 in 4 din, krave 5, 4 in 3 din, teleta 6.50 in 6 din. — Kranj: voli 6.50, 6 in 5.50 din, telce 6.50, 6 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.50 din, teleta 8, 7 in 6 din. — Lenušava: bik 4—4.50 din, telce 4—4.50 in 3 din, krave 3 in 2.50 din, teleta 6—7 din. — Smarje pri Jelšah: voli 4.50—5.50, 3.50—4.50 in 2.50—3.50 din, telce 4.50—5.50, 3.50—4.50 in 2.50—3.50 din, krave 4.50, 3.50 in 2.50 din, teleta 6.50 in 5.50 din. — V Zagrebu so bile na zadnjem sejmju sledeče cene: bik 3.50—4 din, krave za mesarje 3—4.25, za klobase 2.50—3 din, telce za mesarje 4—5 din, teleta 7—9 din kg žive teže.

*

Tržne cene v slovenjgoriški okolici

Sadna trgovina je zelo živahna. Sadje se plačuje 3.50—4 din za kg. Zadnji teden povprašujejo po jabolkih češki izvozniki za Prago. Cena jabolka raste, to pa zato, ker biaga pri kmetih ni več kaj dosti. — Živina se plačuje po dnevni ceni, to je 4 do 5 din, za kg. — Veliko povpraševanje je po debelih prašičih (pršutarjih), ki se plačujejo po 10 din kg. — Perutnina se plačuje 13—14 din za kg. — Fižol ima letos zelo visoko ceno; trgovci plačujejo 2—2.50 din kg. — Tudi sadjevec je dosegel ceno 1.50 din; na spomlad bo cena še višja, zato kmetje prodajajo sadjevec v malih množinah.

Tržne cene v Mariboru

dne 10. decembra 1938.

Meso: goveja salo 15—16 din, slanina (špeh) 14—15 din, pljuča 8—9 din, jetra 8—10 din, reberca 12 din, svinjsko meso s kostmi 12—13 din, brez kosti 13—15 din, riba 16—17 din, belice 8—9 din, ščuke 16 din, morske ribe 10—13 din, raki 34 din, zajec 13—14 din kg.

Zelenjava: krompir 0.65—1 din kg, čebula 2—4 din, česen 6—10 din kg, glava zelja 0.50—3 din, kg kislega zelja 3 din, 2—5 komadov repe 1 din, kg kisle repe 2 din, komad karfirole 1—8 din, komad ohrovtja 0.50—1.50 din, kg hrena 8—9 din, komad zelene 0.50—2.50 din, buča 0.50—2 din, šopek peteršilja 0.50—1 din, komad glavnote solate 0.50—1.50 din, komad endivije 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, špinaca in vrtnega korenja 1 din, komad pora 0.25 do 1 din 2—5 kolerab 1 din, liter luščenega graha 7.50—12.50 din, 2—5 redkev 1 din, šopek majarona 0.50—1 din.

Sadje: kg jabolka 3—6 din, hrušk 4—8 din, suhih sliv 12 din, grozdja 10—14 din, celih orehov 9—10 din, luščenih orehov 28—32 din, liter kostanja 2—3 din, liter pečenega kostanja 6 din, liter šipka 3 din.

Žito: pšenica 1.50—1.75 din, rž 1.50—1.75, ječmen 1.50 din, koruza 1.25—1.50 din, oves 1 din, proso 1.50 din, ajda 1—1.25 din, proseno pšeno 4 din, ajdino pšeno 3.50—4 din, fižol 2—3 din.

Mlečni izdelki: liter mleka 1.50—2 din, smetane 10 din, kg surovega masla 24 din, kuhane masla 30—32 din, čajnega masla 28—32 din, domačega sira 8—10 din, jajce 0.70—1.25 din, konzervirano jajce 0.85—1 din.

Perutnina: kokoš 18—25 din, par piščanec 20—65 din, gos 40—60 din, puran 30—75 din, raca 15—20 din.

Krma: 1 kg sladkega sena 0.65—0.70 din.

določevati mej zemljišč, katere je že določilo sodišče, razen seve, ako sta obe stranki, odnosno mejaša s tem zadovoljna. — Kaj ni bilo prav pri izdaji gradbenega dovoljenja, žal nismo razumeli.

Služba pri železnici. N. N. Vaš sin bi rad vstopil v službo pri železnici, najprej kot delavec. Prošnjo je kolkovati z 10 din. Dokumentov za enkrat ni treba pošiljati, marveč naj le navede, koliko je star, da ima Vaše dovoljenje, kako je s vojaščino in kaj zna (šolska izobrazba). Prošnje sprejemajo progovne sekcije in ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani — gradbeni oddelek. Lahko jo pošijete tudi neposredno ministrstvu za promet, zlasti, ako je sin pripravljen služiti izven naše banovine. Opozarjamo Vas, da sedaj na zimo ni mnogo upanja na sprejem, obdržite se pa prošnje v evidenci. Ker jih je pa zelo mnogo, bi bilo dobro in potrebno, da Vašega sina kak znanec (poslanec ali podobno) priporoči, odnosno malo podreza, ako prošnja ne bi bila v doglednem času rešena. Za sprejem v službo ni mogoče, da je sin že odslužil vojaško dolžnost.

Davek od male hišice. I. I. Na Vaše vprašanje, koliko davka bi morali po pravem plačati od hišice s tremi sobami in pritličnimi ter od malega vrta, vam ne moremo točno odgovoriti. — Od vsake stavbe, ki je namenjena za prebivanje, je treba plačati zgradarino. Podlaga za odmero zgradarine je letna najemnina, katero vam plačujejo najemniki. Ako pa hišo uporabljate sami ali deloma sami, služi za podlago hišnemu davku najemninska vrednost prostorov, ki jih sami uporabljate. Pri določitvi najemninske vrednosti se vpošteva najemnina, ki se dobiva za enake prostore v sosesčini. Pri najemni, odnosno najemninski vrednosti je izločiti vodarino, gostiščino in eventualno kanalščino. Nadalje je odbiti za kritje popravil in amortizacije 30%. Šele od ostanka se odmeri zgradarina, in sicer znaša osnovna zgradarina 12% od navedenega ostanka, dopolnilna zgradarina pa 2%. Razen tega morate plačati od osnovne zgradarine in samoupravne doklade; koliko znašajo v Vaši občini, ne vemo, zveste pa lahko na davčni upravi. — Plačila zgradarine so oproščene stavbe, v katerih bivajo kmetovalci sami ali njih delavci. — Od vrta se plačuje zemljarina, ki se določa na temelju katastralnega čistega donosa. Ker slednjega niste navedli, vam zemljarine ne moremo izračunati.

Koliko nagrade sme odvetnik računati. M. L. Nagrada odvetnika za zastopanje pred sodiščem se odmerja po vrednosti spornega predmeta in porabljenega časa. Plačati morate to nagrado (ako ste si sami najeli odvetnika) neglede na to, ali je odvetnik dosegel nameravani uspeh ali ne. Pred okrajnim sodiščem ne potrebujete odvetnika. Seve lahko vsak čas prekličete pooblastilo, ki ste ga odvetniku že dali. — Od svoje nagrade sme odvetnik zahtevati obresti (in sicer po zakonu 5%) šele od tedaj naprej, ko je njegova zadevna terjatev že zapadla v plačilo. — Ako je brat pobelil tri sobice hiše, čije solastnica ste tudi vi, in nabavil štedilnik, je upravičen od Vas zahtevati povračilo polovice zadevnih izdatkov, v kolikor so bili potrebni in so primerni; seve pritiče na drugi strani vam polovica najemnine, ki jo plačujejo najemniki (razen ako sta si z bratom hišo, odnosno prostore razdelila, v katerem primeru bi dohodke svojih prostorov vsak sam pobiral).

Odgovor na vprašanje. R. Š. V. Imate veselje do vojaškega stanu in bi radi za stalno ostali pri vojaki. — Ako boste hoteli ostati pri vojaki preko rednega kadrskega roka, boste morali zaprositi za sprejem v kako izmed številnih podčastniških šol. Ko boste pri kadru odslužili prvih šest mesecev, boste o razpisih za sprejem v posamezne podčastniške šole sproti obveščeni. Dana vam bo tudi možnost prositi za sprejem h granicarjem ali orožnikom.

Rejenka nima pravice zahtevati doto od rejnika. R. C. Imate 19 letno rejenko, ki ste jo vzeli k sebi, ko je bila stara poldrugo leto. V poletnem času je malokdaj pri Vas in gre za svojim zaslužkom. Vprašate, ali Vas more ta rejenka upravičeno tožiti na plačilo dote, ker je bila tako dolgo pri Vas; drugi jo namreč k temu nagovarjajo. — Rejenka nima pravice zahtevati doto od svojega rejnika. (Zahtevek na določitev dote se ne uveljavlja s tožbo, marveč v nepravdnem postopku.) Pač pa bi bila rejenka upravičena zahtevati primerno plačilo za svoje delo, ako bi morala pri Vas delati kot kaka dekla ali podobna delojemalka. V kolikor omenjate, da bo podedovala Vaše imetje, tako ho pametna, se lahko z njo dogovorite, da bo, ako bo res pridno delala, Vaša dedinja in da ji ne boste njenega dela (v kolikor bi presegalo vrednost oskrbe, katero ji dajete) že sedaj plačevali v gotovini.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Dolžnik izgubil zaščito; višina obresti za nazaj. J. G. Pred letom 1932 ste si od zasebnika izposodili vsoto denarja proti 8% obrestim. Te visoke obresti ste plačevali, dokler niso začele izhajati uredbe o zaščiti kmetov. Sprva ste uživali zaščito, radi česar ste plačali obresti, kakor so bile določene v posameznih uredbah, upnik je bil s tem zadovoljen in vam izročil pobotnico o sprejemu obresti. Po zadnji uredbi (z dne 26. septembra 1936) ste pa zaščito izgubili, ker je sodišče mnenja, da ste v boljšem gmotnem položaju nego Vaš upnik. Radi tega pa zahteva upnik sedaj, naj mu plačate 8% obresti tudi za nazaj. — Upnikova zahteva nikakor ni upravičena. Vsa pravna dejanja, zasnovana in izvršena do dne 26. septembra 1936 na prejšnjih zakonih in uredbah, ostanejo namreč v veljavi. Zaščito ste izgubili šele po zadnji uredbi in zato ste šele od takrat naprej zopet dolžni plačati sprva dogovorjene 8% obresti. Ne glede na to pa je bil upnik itak zadovoljen z višino obresti, ki ste mu jih plačali v letih 1933 do 1936, tako da tudi iz tega razloga ne more naknadno zahtevati višje obresti. — Nove zadolžnice vam upnik ni dolžan izročiti, ker vam zaščita ne pritiče več.

Sodba na plačilo previsokih odvetniških stroškov. Pravni lek? K. F. Imeli ste nek spor z matorjo, župan Vas je napotil k odvetniku, tam ste odvetniškemu uradniku zadevo razložili, povabil je Vas in mater k poravnavi, katero ste sklenili v 20 minutah, dali ste 100 din že vnaprej, prinesli ubožno spričevalo, uradnik je rekel, da je vse v redu, vzlic temu Vas je pa odvetnik tožil na plačilo še nadaljnjih stroškov, odnosno

zneska, bili ste nato obsojeni, priziva pa ni hotelo vzeti v delo ne okrajno, ne okrožno sodišče; baje zoper odvetnika ni sodnega leka. — Odvetnik sme zahtevati nagrado tudi za dela, ki jih je opravil (v njegovi odsotnosti) njegov uradnik. Okolnost, da ste imeli ubožno spričevalo, vam nič ne pomaga, ker ste si odvetnika sami najeli; kaj drugega bi bilo, ako bi vam bilo odvetnika določilo sodišče kot zastopnika revnih. — Ako ste sodniku ves dejanski stan pojasnili, pa vam je vseeno naložil plačilo še nadaljnega zneska, je bila zadevna zahteva odvetnika pač upravičena. Očitno je smatral sodnik odvetnikove zapiske za verodostojnejše nego Vaše navedbe. Glasom teh zapiskov je je opravil odvetnik več poslov, nego ste vi navedli. Iztoževani znesek ni presegal 500 din. V takih primerih je dopusten priziv le iz ničnostnih razlogov. Slednje smo na tem mestu že enkrat našli. V Vašem primeru ni podan nikak ničnostni razlog. V kolikor je sodišče morda priznalo odvetniku previsoko nagrado in več verjelo njegovim zapiskom nego vam, pa tega ne morete spodbijati z nikakim pravnim lekom — to pa le, ker vrednost spornega predmeta ne presega 500 din, ne pa morda, ker je tožil odvetnik. — Ne preostane vam drugega kot da čimprej plačate iztoževani znesek, pravdne in izvršilne stroške, da ne boste imeli z nadaljevanjem izvršbe še večje stroške.

Zaščita pred nezakonitim postopanjem oblastva. S. M. Ako vam župan noče dati podpisa, ki vam je potreben na potrdilo za dobivanje invalidne rente, se morete pritožiti na okrajnega načelnika. Enako pritožbo lahko vložite, ako županstvo neopravičeno noče rešiti Vaših pismenih vlog. — Župan nikakor ni upravičen na novo

Izplačilo v hranilnici naložene dote. I. G. Vaš oče je naložil hčerkinu doto v hranilnico, kateri je dovoljena zaščita. Hčerka bi nujno potrebovala svoj denar, ker jo je zadela požarna nezgoda. Vprašate, ali bi mogli hranilnico prisiliti k izplačilu vloge. — Denarni zavodi niso dolžni izplačevati več, kakor določa izplačilni načrt, in tudi tožba ne bi nič pomagala. Preglejte navedeni načrt, ali predvideva kaka izredna izplačila.

Pravice delavca, ki je zbolel po petih dnevih službe. A. K. iz D. Dne 15. avgusta ste vstopili v službo pri tvrdki J. kot delavec pri sortiranju jabolk in bi morala glasom dogovora Vaša zaposlitev trajati, dokler bi bilo dela. Že čez pet dni ste se pri delu ponesrečili; v bolniški oskrbi ste bili devet tednov, in sicer pri OUZD. Ko ste šli nato k delodajalki, Vas ni hotela več sprejeti na delo, niti Vam noče izplačati teden-ske mezde in odšite mezde za 14 dnevno odpovedno dobo. — Imate pravico le do plačila mezde za prvih pet dni. Ako bi bilo Vaše službovanje trajalo že najmanj 14 dni, potem bi Vam morala službodajalka plačati dogovorjeno mezdo še za prvi teden bolezn; ker pa ste delali le pet dni, Vam službodajalka ni dolžna za čas bolezni plačati nikake mezde. — Službodajalka ima nadalje pravico odpustiti Vas brez odpovedi, ker ste bili zaradi bolezni dalj kot štiri tedne zadržani opravljati svojo službo. — Potemtakem Vam odsvetujemo tožiti za kaj več nego le na plačilo mezde za pet dni dela — in še od tega pride odbitek za davek in Vaš prispevek za OUZD.

Gostilničar terja 190 din preveč. V. J. Vaš mož je ostal pri gostilničarju na zapitkih in posojilnih dolžan po navedbah gostilničarja 800 din. Ko ste hoteli ta dolg plačati, je gostilničar zahteval 1000 din, češ da je dal žagarju 190 din. V resnici je žagarju plačal le 68 din, katere je imel žagar zaslužena. Vprašate, ali ste res dolžni plačati gostilničarju teh 190 din. — Niste pove-

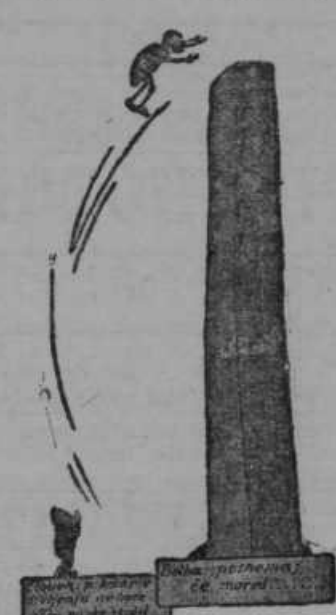
dal, v kakih odnosih ste Vi, odnosno Vaš mož, žagar in gostilničar. V splošnem bi bili Vi dolžni povrniti gostilničarju le to, kar je gostilničar žagarju dal ali kreditiral po Vašem naročilu ali z Vašo odobritvijo, ali ako je žagarju kaj plačal, kar bi morali po zakonu VI. Seve niste na noben način dolžni plačati gostilničarju več nego je on plačal žagarju.

Dolžnika skušata po krivem spraviti dolg pod zaščito. V. M. V. Leta 1936 ste nekemu posestniku in njegovi ženi odstopili večjo vlogo, ki ste jo imeli v hranilnici. Napravili ste dolžno pismo, glasom katerega sta se dolžnika obvezala zadevno vsoto (vlogo) vrniti do leta 1941 in plačati 4% obresti; Vi ste si pa pridržali pravico odpovedati posojilo, ako bi bila dolžnika v zamudi s plačilom obresti. Dolžnika faktično nista v redu plačala obresti, nakar ste ju tožili na plačilo zaostalih obrestí in dela glavnice. V pravi se izgovarjata, da se omenjeni pridržek ni dogovoril in da dolžnega pisma nista prečitala pred podpisom; nadalje, da sta se naknadno z Vašim možem dogovorila, da Vam bosta posojilo vračala »po zaščiti« ali pa tako (odnosno z omejitvami), kakor izplačuje vloge hranilnica. — Vsebine dogovora (pridržka) Vam ne bo težko dokazati, ker lahko pisec dolžnega pisma nastopi kot prič; čeprav ni bilo prič, pa bo za Vas govorilo dolžno pismo, odnosno podpis dolžnikov. — Ako ste dali posojilo Vi, odnosno ste Vi edina upravičenka, tedaj po našem mnenju Vaš mož ni upravičen dovoljevati za Vas obvezno dolžnikoma »zaščito« in bistveno drugačne (za Vas neugodnejše) plačilne pogoje. — V primeru, da je bil Vaš mož pri zadevni priliki res od dolžnikov napojen, odnosno se ni zavedal svojih dejanj in izjav, lahko ugovarjate njih neveljavnost. — V vsakem primeru pa je stvar dokazne ocene, ali bo sodišče dalo vero Vašemu možu, ki zanika, da bi bil kdaj dolžnikoma dal navedene izjave, ali dolžnikini sestri, ki jih potrjuje. — Okolnost, da je dolžno pismo kolkovano z več sto dinarji, ne igra vloge.

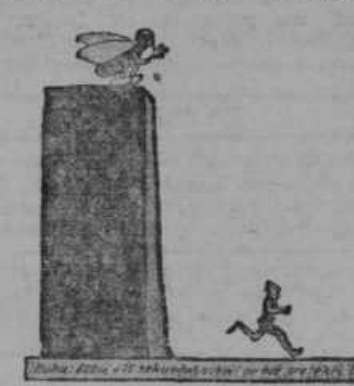
letal, ladij, avtomobilov itd. Slavimo tudi rekorde naših športnikov. Mi si domišljujemo, da smo tako zmoini in ravno najmanjša bitja — mrčes — so v vsakem oziru zmožnejša od nas. Ako hočemo zmeriti, kako nas mrčes nadkriljuje, si jik moramo misliti, da so tako velike, kakor smo

mi ljudje. Začnimo kar pri vonju! Večina mrčesa ima tako dober vonj, da že cele kilometre daleč zaduha plen ali nevarnost (čebela). Tukaj mi mnogo zaostajamo,

Tudi naša najhitrejša letala bi podlegla, ako bi mrčes bil tako velik kot so ona. Potujoče kobilice preletijo na njihovih potovanjih do 2000 km. Ako bi hotela letala isto napraviti, bi morala preleteti zemljo

in to brez vsake prekinitve. Tudi v hitrostnem letanju smo kar pravi začetniki. Ako bi bila navadna muha tako velika kakor letalo, bi ga kmalu pustila pri hitrostni

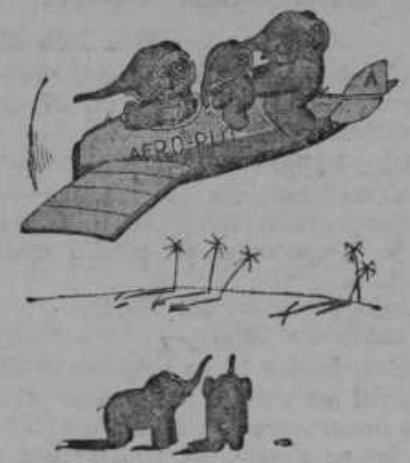

tekmi daleč zadaj. Navadna muha prepleza 5 m visok zid v 15 sekundah, pa ne hiti. Ako bi hotel človek isto napraviti, bi moral v istem času preplezati 800 m!

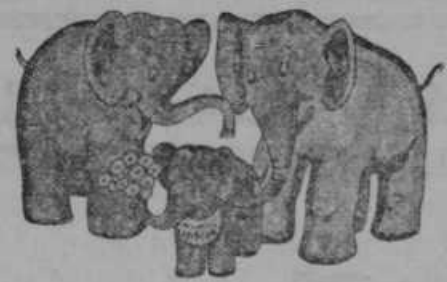
Našim malčkom

Jumbo

5

Voznja proti domu je bila kaj hitra. Jumbo je bil ves srečen. Mati ga je pa le malo pokarala, ker jima je napravil toliko žalosti in skrbi. Jumbo je obljubil, da bo odslej vedno priden in da ne bo šel nikoli več od staršev.

Kakšno veselje, kakšna radost! Vsi prebivalci so se z godbo na čelu zbrali in vzklikali došli trojici. Jumbo je dobil šopek cvetic. Godba je zaigrala im-bum-trara. Vsi so bili nepopisno zadovoljni in srečni.

Mali Jumbo je pa bil od tega časa dalje jako priden. Učil se je rad in kmalu se je naučil čitati in pisati. Vedno je pazil, da ni očeta ali matere razjezil. Rad ji je pomagal tudi pri kuhi. Bil je pač res priden otročiček in starši so ga bili veseli.

(Konec)

Palčki z močjo velikanov

Mi ljudje se kaj radi postavljamo in bhamo z našimi posebnimi zmoinostmi — ali ni res? Mi se veselimo, ako sezidamo

velike hiše, kakor je nebotičnik v Ljubljani itd. Ponosni smo na dosežene brzine